

บทบาทของเฟซบุ๊กที่มีต่อการรับรู้ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 *

สิทธิโชค ภูทองคำ **

คำสำคัญ : เฟซบุ๊ก/การเลือกตั้ง/การมีส่วนร่วมทางการเมือง

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตคนไทยมีการเรียนรู้ทางการเมืองน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมตะวันตก ซึ่งสังคมตะวันตกมักจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนให้การสนับสนุนการเมืองในระบบประชาธิปไตย โดยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั่นเอง ประชาชนจึงมีการเรียนรู้ทางการเมืองผ่านมาตั้งแต่ในครอบครัว โดยสมาชิกในครอบครัวจะเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบเข้าเป็นตัวแทนในการบริหารบ้านเมือง และเมื่อพรรคการเมืองมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะมีการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองนั้น ๆ สำหรับในประเทศไทยนั้นการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการสนับสนุนของครอบครัวมีน้อยมาก คนไทยแสวงหาความรู้ความเข้าใจจากช่องทางอื่น ๆ ซึ่งในโรงเรียนก็ไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอนในด้านนี้มากนัก ช่องทางที่ประชาชนเรียนรู้จะผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และเคเบิลทีวี ซึ่งจะมีเรื่องบันเทิงเป็นหลัก (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2555, หน้า 3)

สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ คือ สื่อมีส่วนชี้นำความคิดเห็นทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อใหม่ หรือโซเชียลมีเดีย (Social media) มีบทบาทต่อการกล่อมเกลாதทางการเมือง มีผลทำให้คนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองมากกว่าแต่ก่อน โดยเฉพาะในปัจจุบันการเผยแพร่ของสื่อใหม่ เป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2555, หน้า 3)

---

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องบทบาทของเฟซบุ๊กที่มีต่อการรับรู้ของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์บุญเกียรติ ภาวะเวกพันธุ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

** นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม) สำหรับนักบริหาร รุ่นที่ 19 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในบริบทการเมืองไทยในปัจจุบันนักการเมืองหลายคนได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารระหว่างตนกับกลุ่มเป้าหมาย การใช้ช่องทางสื่อสารออนไลน์นั้นเริ่มต้นจากการสื่อสารผ่านเว็บไซต์ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่านักการเมืองคนแรกที่มีเว็บไซต์ส่วนตัว คือ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ จากนั้นนักการเมืองหลายท่านก็ได้มีเว็บไซต์ส่วนตัวขึ้นจนกระทั่งพัฒนาเป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน ทั้งเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ทั้งในนามพรรคและตัวบุคคล จากปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงกล่าวได้ว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อที่นักการเมืองให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสาร เพื่อประชาสัมพันธ์โน้มน้าวชักจูงใจผู้รับสารเป้าหมายของตน โดยเป้าหมายหลักคือคะแนนเสียงและความนิยมที่ตนและพรรคของตนจะได้รับ (นันทวิช เหล่าวิชาชา, 2555, หน้า 4)

อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว (2561) โซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคม “เครือข่ายออนไลน์” คือ นวัตกรรมใหม่ทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะในเมืองไทยหรือบางประเทศเท่านั้น แต่อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของการดำรงชีวิต และดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละวันของประชากรครึ่งค่อนโลกเลยทีเดียว ในทางการเมืองโซเชียลมีเดีย คือ เครื่องมือสื่อสาร ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “อาหรับสปริง” ในภูมิภาคตะวันออกกลางระหว่างปี พ.ศ. 2553-2555 ตลอดจนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในอีกหลาย ๆ ประเทศ ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมานั้นแน่นอนว่ารวมถึงการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศไทย ซึ่งจะมีกำหนดจัดขึ้นในปี 2562 นี้ด้วย

ในการแข่งขันทางการเมืองที่ผ่าน ๆ มา สหรัฐอเมริกา ถือเป็นประเทศที่มีการใช้โซเชียลมีเดียอย่างจริงจังและทั่วถึงที่สุดเป็นแห่งแรก เริ่มต้นจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อปี 2547 ไฮเวิร์ด ดิน ผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของพรรคเดโมแครต คือ นักการเมืองคนแรกที่ทุ่มเทรณรงค์หาเสียงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จนสามารถระดมทุนสนับสนุนผ่านสื่อออนไลน์ได้มากเป็นประวัติการณ์ ถึงแม้ในที่สุดดินจะพ่ายแพ้ให้แก่จอห์น แครร์รี ทำให้ไม่ได้เป็นตัวแทนพรรคเข้าแข่งขันกับจอร์จ ดับเบิลยู บุช ประธานาธิบดีในขณะนั้น แต่ก็ทำให้เกิดการตื่นตัวขึ้นในวงการเมืองอย่างมหาศาล

หลังจากนั้นต่อมา บาร์ค โอบามา คือ นักการเมืองที่ได้ชื่อว่าสามารถใช้โซเชียลมีเดียได้อย่างดีตลอดการรณรงค์หาเสียงชิงตำแหน่งประธานาธิบดีทั้ง 2 ครั้ง ในปี 2551 และ 2555 โอบามาใช้ประโยชน์จากเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และยูทูป ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพจนเป็นจุดเด่นตลอดการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี 8 ปี

การเกิดขึ้นของโซเชียลมีเดียทำให้เกิดเครือข่ายการสื่อสารแบบใหม่ ซึ่งกลุ่มผู้มีชื่อเสียง ผู้นำความคิดและผู้ทรงอิทธิพล สามารถขึ้นนำกลุ่มฝูงชนออนไลน์ให้สนใจติดตามความเห็นของตนเองโดยตรงได้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพา หรือเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับสื่อมวลชนดั้งเดิมเสมอไป อย่างไรก็ตาม ผลที่เป็นคุณประโยชน์ของโซเชียลมีเดีย อย่างน้อย ๆ ประการแรก คือ การสร้างความมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะหากเครือข่ายนั้นเป็นที่นิยมมากถึงขั้นระดับประเทศดังเช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น การสื่อสารผ่านสื่อนี้จึงเป็นตัวเลือกที่ดีช่องทางหนึ่ง ประการต่อมา โซเชียลมีเดียยังช่วยให้ผู้ใช้ปลดปล่อยอิสระ (Emancipation) หมายถึง ทำให้หลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการผูกมัดใดๆ ซึ่งเท่ากับว่าประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง สามารถใช้วิจารณญาณเทียบเคียงข่าวสารข้อมูล ความรู้ ความเห็นได้มากมายหลากหลายผ่านการถกเถียงก่อนจะลงคะแนน คุณประโยชน์ทั้งสองนี้ ทำให้โซเชียลมีเดียเป็นสื่อที่มีข้อดีมากกว่าข้อเสีย ในยุคสมัยที่คนไทยส่วนใหญ่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตและมีอัตราการใช้งานสูงมากจนติดอันดับโลก

การเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นจึงถึงเวลาที่พื้นที่สาธารณะทางการเมืองจะถูกเปิดออกด้วยการใช้สื่อโซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ โดยทุกฝ่ายในสังคมต้องช่วยกันผลักดันให้เกิดประโยชน์เพื่อส่วนรวม และเสริมสร้างจุดร่วมของคนในประเทศให้สามารถเดินเคียงข้างกันได้ต่อไป (อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2561)

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยจึงมุ่งประเด็นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะเฟซบุ๊กว่ามีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 อย่างไร ตลอดจนศึกษาการใช้เฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทของเฟซบุ๊กในการรับรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) ศึกษาการใช้เฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยเพื่อศึกษาเรื่อง บทบาทของเฟซบุ๊กที่มีต่อการรับรู้ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยโดยวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Documentary research) และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากกลุ่มเป้าหมาย โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 4 ชั้นปี ชั้นปี ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ใช้คำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทำให้ได้ข้อมูลหลากหลายแง่มุม ซึ่งคำถามสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของเฟซบุ๊กในการรับรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การวิจัยพบว่าบทบาทของเฟซบุ๊กในการรับรู้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีดังนี้

1. เฟซบุ๊กทำให้นักศึกษาเกิดการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านทางคอมเมนต์ในเฟซบุ๊ก หรือการติดตามการไลฟ์สดของพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารทางการเมืองทางเฟซบุ๊กมีเยอะมาก นักการเมืองส่วนใหญ่ก็มีเฟซบุ๊กเป็นของตัวเองกันทุกคน ที่จะใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง โจมตีพรรคการเมืองฝ่ายตรงกันข้าม ชี้แจงนโยบายต่าง ๆ ให้ผู้ติดตามได้รับรู้ รับทราบ ชี้แจงเรื่องราวต่าง ๆ ที่คนเข้าใจผิดให้เข้าใจถูกต้องตรงกัน หรือนำเสนอภาพลักษณ์ในด้านดี ๆ ของผู้สมัครของสมัครให้ผู้ติดตามได้รับทราบ

2. การใช้เฟซบุ๊กเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ต่างๆเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่งผลให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจเรื่องการเมืองมากขึ้น เพราะการได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว และข่าวสารทางการเมืองที่มีความสดใหม่ จากแหล่งที่มาของข่าวที่น่าเชื่อถือได้ ทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวออกมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำให้คนเห็นความสำคัญของระบบประชาธิปไตย เห็นความสำคัญของสิทธิหน้าที่ ที่ตัวเองมี และควรพึงกระทำ

3. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางการเมืองผ่านทางเฟซบุ๊ก ส่งผลดีหรือผลเสียต่อการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ดังนี้ ด้านผลดี คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางด้านการเมืองที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว ข้อมูลมีความทันสมัยอัปเดตอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลมีความเจาะลึกมากขึ้น การสื่อสารผ่านทางเฟซบุ๊กทำให้เกิดการสื่อสารสองทาง มีการโต้ตอบระหว่างกัน ส่วนด้านผลเสีย คือ การที่ข้อมูลในเฟซบุ๊กมีปริมาณค่อนข้างมาก ทำให้มีทั้งข่าวจริง และไม่จริง ดังนั้นในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเฟซบุ๊ก ควรเสพอย่างมีสติในทุกขณะ และนำข้อมูลที่ได้มาคิดวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง

2. การใช้เฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การวิจัยพบว่าการใช้เฟซบุ๊กของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเฟซบุ๊ก มีผลต่อการตัดสินใจ เนื่องจากความรวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร ลักษณะข้อมูลข่าวสารที่สั้น กระชับ ชัดเจน ทำให้เข้าใจง่าย และการได้รับข้อมูลข่าวสารในมุมมองใหม่ ๆ ที่ไม่ได้รับจากสื่ออื่น ๆ ก็ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจ เมื่อข่าวสารทางการเมืองน่าติดตาม คนก็จะหันมาให้ความสนใจ ติดตาม แสดงความเห็นผ่านทางคอมเมนต์หรือไลฟ์สด รวมกลุ่ม สร้างกลุ่ม เพื่อพูดคุยเรื่องทางการเมืองกันมากขึ้น

2. เฟซบุ๊กทำให้คนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่ายขึ้น มากขึ้น รวดเร็วขึ้น ทำให้ประชาชนติดตามการทำงานของรัฐบาลได้ ติดตามผลของนโยบายที่ได้ให้ไว้ตอนหาเสียง ได้ติดตามพรรคการเมืองจากข่าวสารทางเฟซบุ๊กอยู่ตลอดเวลา

อภิปรายผล

บทบาทของเฟซบุ๊กในการรับรู้การมีส่วนร่วมทางการเมือง และศึกษาการใช้เฟซบุ๊กของ นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

เฟซบุ๊กทำให้นักศึกษาเกิดการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างรวดเร็ว ตลอดเวลา ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านทาง คอมเมนต์ในเฟซบุ๊ก หรือการติดตามการไลฟ์สดของพรรคการเมืองต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิด ของ นันทวิช เหล่าวิชยา (2555, หน้า 4) ได้กล่าวสรุปว่า ในบริบทการเมืองไทยในปัจจุบัน นักการเมืองหลายคนได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารระหว่างตนกับ กลุ่มเป้าหมาย ทั้งในนามพรรคและตัวบุคคล จากปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงกล่าวได้ว่า สื่อสังคม ออนไลน์เป็นสื่อที่นักการเมืองให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสาร เพื่อประชาสัมพันธ์ โน้มน้าวชักจูงใจผู้รับสารเป้าหมายของตน โดยเป้าหมายหลักคือคะแนนเสียงและความนิยมที่ ตนและพรรคของตนจะได้รับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ จอมพล พร้อมเพรียงพันธ์, ม.ป.ป. (หน้า 47) ได้กล่าวสรุปว่า การกล่อมเกลາทางการเมืองผ่านสื่อใหม่เฟซบุ๊ก เป็นกระบวนการที่ใช้ ระยะเวลา และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการเปลี่ยนแปลง ในเชิงความคิด และพฤติกรรม ของประชาชนในสังคมให้เห็นด้วย เชื่อและเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองร่วมกัน เกิดการเผยแพร่ สื่อสารข้อมูลส่งต่อระหว่างกลุ่มย่อยต่าง ๆ และขยายผลต่อไปเรื่อย ๆ สื่อจึงมีผลต่อการสร้าง การกล่อมเกลາทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการใช้เฟซบุ๊กเป็นสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่งผลให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจเรื่องการเมือง มากขึ้น เพราะการได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว และข่าวสารทางการเมืองที่มีความ สดใหม่ จากแหล่งที่มาของข่าวที่น่าเชื่อถือได้ ทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวออกมาใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำให้คนเห็นความสำคัญของระบบประชาธิปไตย เห็นความสำคัญของ สิทธิ หน้าที่ ที่ตัวเองมี และควรพึงกระทำ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2555) ได้กล่าวสรุปว่าสื่อใหม่ หรือโซเชียลมีเดีย (Social media) มีบทบาทต่อการกล่อมเกลาทาง การเมือง มีผลทำให้คนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองมากกว่าแต่ก่อน โดยเฉพาะในปัจจุบันการ เผยแพร่ของสื่อใหม่ เป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทิสรา ประทุมกุล (2551) ที่ศึกษา เรื่อง “กลยุทธ์การ

ประชาสัมพันธ์ของพรรคไทยรักไทยในภาวะวิกฤตการเมืองปี 2549” ยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการ ประชาสัมพันธ์ในทางการเมือง โดยผลวิจัยดังกล่าวพบว่า พรรคไทยรักไทย ได้ใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ 3 ประการ ในภาวะวิกฤตการเมืองปี 2549 ทั้ง 4 ช่วงวิกฤต คือ กลยุทธ์ใช้สื่อ ประชาสัมพันธ์ ประกอบไปด้วย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล กลยุทธ์การชี้แจงตอบโต้ด้วยข้อเท็จจริง ผ่านการแถลงข่าวกับสื่อมวลชน และ กลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์การเมืองในแต่ละช่วงวิกฤต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางการเมืองผ่านทางเฟซบุ๊ก ส่งผลดีหรือผลเสียต่อการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ดังนี้ ด้านผลดี คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว ข้อมูลมีความทันสมัยอัปเดตอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลมีความเจาะลึกมากขึ้น การสื่อสารผ่านทางเฟซบุ๊กทำให้เกิดการสื่อสารสองทาง มีการโต้ตอบระหว่างกัน ส่วนด้านผลเสีย คือ การที่ข้อมูลในเฟซบุ๊กมีปริมาณค่อนข้างมาก ทำให้มีทั้งข่าวจริง และไม่จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Vedel (อ้างอิงใน นันทวิช เหล่าวิชชา, 2555) ได้กล่าวสรุปว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ทางการเมืองนั้น กำลังเป็นที่นิยมของกลุ่มการเมืองต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์มี ข้อดีหลากหลายประการ ประกอบด้วย ต้นทุนต่ำ เป็นการสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้ส่งกับผู้รับสาร กลุ่มการเมืองต่างทราบดีว่ากลุ่มเป้าหมาย ของตนเองนั้นเป็นใคร (ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นและคนเมือง) จึงมั่นใจได้ว่าสารที่ส่งไปนั้นต้องมีโอกาสบรรลุเป้าหมายมากกว่าสื่อหลัก อย่างแน่นอน สะดวกรวดเร็ว การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น สามารถกระทำได้ตลอดเวลา นักการเมืองหลายคนใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อรายงานความเคลื่อนไหวของตนให้ผู้รับสารได้ทราบ เหมือนกับผู้รับสารนั้นได้อยู่กับ นักการเมืองผู้นั้นตลอดเวลา สามารถโต้ตอบกันได้ ความสามารถดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำให้ช่องว่างระหว่างนักการเมือง กลุ่มการเมือง และประชาชนลดลง ทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมจนพัฒนาไปถึงขั้นการรวมกลุ่มการเพื่อแสดงออกทางการเมืองในวาระต่าง ๆ ได้ เช่น การรวมตัวกันของกลุ่มคนเสื้อหลากสีซึ่งเกิดจากการโต้ตอบกันทางเฟซบุ๊ก การรวมตัวเพื่อให้กำลังใจ นักการเมือง อย่างไรก็ตามการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์เองนั้นก็ยังมี ข้อเสียบางประการ ประกอบด้วย ความน่าเชื่อถือของสาร เป็นสิ่งที่ถกเถียงกันมาก เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์นั้น เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างอิสระ ปัจจัย

ดังกล่าวนั้น อาจทำให้ผู้รับสารบางรายนำเสนอข้อมูลที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือจงใจบิดเบือนสารได้ จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงพลังอันยิ่งใหญ่ของ สื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อระบบการเมืองทั้งในประเทศไทย ดังนั้นหน้าที่สำคัญของผู้รับสารก็คือต้องแยกแยะข้อเท็จจริง และชวนขยายหาข้อมูล ให้รอบด้าน และสำคัญที่สุดคือ ต้องไม่ด่วนสรุปข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาว่าเป็นจริงหรือเท็จ เพื่อที่จะไม่ต้องตกเป็นเหยื่อของนักการเมืองในยุคสื่อสังคมออนไลน์นี้ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเฟซบุ๊ก มีผลต่อการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากความเร็วของข้อมูลข่าวสาร ลักษณะข้อมูลข่าวสารที่สั้น กระชับ ชัดเจน ทำให้เข้าใจง่าย และการได้รับข้อมูลข่าวสารในมุมมองใหม่ ๆ ที่ไม่ได้รับจากสื่ออื่น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ สีนสวัสดิ์ (2557) ได้กล่าวสรุปว่า สื่อใหม่ทางสังคม เฟซบุ๊ก มีอิทธิพลต่อการสร้างพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในมิติต่าง ๆ ของผู้รับสื่อได้ กล่าวคือ การบริโภคข้อมูลต่าง ๆ ผ่านสื่อเฟซบุ๊ก จะได้รับข้อมูลที่มีการชี้แนะ สร้างความเชื่อในทางการเมือง แก่สมาชิกในกลุ่มที่ติดตาม และประชาชนได้ เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารรวดเร็ว เนื้อหาการนำเสนอเชิงข่าวสารในแง่ข้อเท็จจริงที่อิงกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ และการอ้างอิงข้อมูลที่มีการค้นคว้า และสามารถสร้างความเชื่อในข้อมูลที่น่าเสนอว่าเป็นความจริง ประกอบกับผู้ส่งสารหรือผู้นำเสนอเนื้อหาในเฟซบุ๊กมีความน่าเชื่อถือ มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา มีเหตุมีผล มีความหลากหลาย และข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอทำให้สมาชิกเกิดความคิด การวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ เกิดความคิดเห็น ความเชื่อ และความนิยมชมชอบทั้งในตัวของเนื้อหาข้อมูลที่ถูกนำเสนอ และตัวของผู้ส่งสาร ซึ่งการมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันกับแนวทางที่น่าเสนอ ความเชื่อถือในข้อมูล เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลขึ้นมา และเฟซบุ๊กทำให้คนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่ายขึ้น มากขึ้น รวดเร็วขึ้น ทำให้ประชาชนติดตามการทำงานของรัฐบาลได้ ติดตามผลของนโยบายที่ได้ให้ไว้ตอนหาเสียง ได้ติดตามพรรคการเมืองจากข่าวสารทางเฟซบุ๊กอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ Cottam, Dietz-Uhler, Mastors, & Present (อ้างถึงใน รณันธร พลชาติ 2558, หน้า 121) ได้กล่าวสรุปว่า สื่อเฟซบุ๊กไม่ได้เพียงแค่สร้างการชี้แนะทางการเมือง และความรู้สึกร่วมเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง รวมถึงสร้างบทบาทของการมีส่วนร่วมทางการเมือง สร้างความแตกต่างทางความคิด สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และปรับทัศนคติ

ทางการเมืองที่สอดคล้องกับแนวคิด ข้อมูลข่าวสารที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อแต่ละฝ่ายถือเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดพฤติกรรม เพราะทัศนคติเป็นส่วนหนึ่งของการคิด และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการรับรู้ และมีเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกตอบสนองต่อทัศนคติในทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการรับรู้สื่อเฟซบุ๊กทั้งสองฝ่าย เกิดจากการที่สมาชิกผู้รับสาร และประชาชน ได้รับข้อมูลผ่านสื่อแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความรู้สึก และความคิดจากการถูกโน้มน้าว ชักจูงในกระบวนการโต้ตอบ การแสดงความคิดเห็น และการนำเสนอข้อมูลในแง่ข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรมให้เกิดทัศนคติทางการเมืองใหม่เกิดขึ้นผ่านการได้รับข้อมูลใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จอมพล พร้อมเพรียงพันธ์, ม.ป.ป. (หน้า 47) ได้กล่าวสรุปว่า สื่อใหม่โดยเฉพาะเฟซบุ๊ก มีส่วนสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองอันถือเป็นการกลมกลืนทางการเมือง และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงการรวมกลุ่มกันเป็นชุมชนเสมือนจริงทางการเมืองที่มีแนวคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองที่เหมือนกันภายในของแต่ละกลุ่ม และเนื่องจากแต่ละกลุ่มต่างก็มีรูปแบบทางการเมืองที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำให้ความต้องการทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงแตกต่างกันไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบทบาทของเฟซบุ๊กที่มีต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข่าวสารทางการเมืองที่ลงผ่านสื่อเฟซบุ๊กนั้น ยังไม่มีการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร ทำให้ข้อมูลข่าวสารบางอย่างที่ลงไม่เป็นความจริงหรือเป็นการโจมตีพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ส่งผลทำให้ผู้รับข่าวสารนั้นเข้าใจในทางที่ผิดได้ จึงอยากให้มีหน่วยเข้ามาควบคุมกำกับดูแล กลั่นกรอง ข้อมูลข่าวสารก่อนที่จะเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางเฟซบุ๊ก

บรรณานุกรม

- จอมพล พร้อมเพรียงพันธุ์. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการเมืองเปรียบเทียบ*.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะรัฐประศาสนศาสตร์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2555, ธันวาคม 31). *สื่อกับการเรียนรู้ทางการเมือง*. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
ASTV. รายวัน, หน้า 2.
- นันทวิช เหล่าวิชา. (2555). *สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารการเมืองไทย*. ค้นเมื่อ
1 พฤษภาคม 2562, จาก [https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_ journal/jan_mar_12/pdf/aw015.pdf](https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_12/pdf/aw015.pdf).
- รณันธร พลชาติ. (2558). *การใช้สื่อทางสังคม: เฟซบุ๊ก ในการดำเนินการทางการเมืองไทย*.
ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(การเมือง), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุธิษา ประทุมกุล. (2551). *กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของพรรคไทยรักไทยในภาวะวิกฤต
การเมืองปี 2549*. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2561). *โซเชียลมีเดียกับการแข่งขันทางการเมือง*. ค้นเมื่อ 28 เมษายน 2562,
จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_1145421.